

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 7/2013-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. U., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. L. J., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 113/2012 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 82/2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. U. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. októbra 2012 doručená sťažnosť M. U., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. L. J., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 113/2012 (ďalej

aj „namietaný postup okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 82/2012 (ďalej aj „namietaný postup krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre pokračovací zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 a ods. 2 písm. d) Trestného zákona za skutky spáchané v dňoch 18. mája 2012 a 9. júna 2012.

Uznesením sudcu okresného súdu pre prípravné konanie sp. zn. Tp 12/2012 zo 14. júna 2012 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že väzba začala plynúť 10. júna 2012 od 17.55 h.

Žiadosťou zo 6. septembra 2012 sťažovateľ požiadal o prepustenie z väzby na slobodu, resp. o nahradenie väzby písomným sľubom.

O žiadosti sťažovateľa malo byť rozhodované 20. septembra 2012 o 10.00 h sudcom okresného súdu pre prípravné konanie, ktorý však 19. septembra 2012 telefonicky oznámil obhajcovi sťažovateľa (JUDr. L. J.), že bude odcestovaný a z tohto dôvodu sa procesný úkon (výsluch sťažovateľa v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, pozn.) preloží na 25. september 2012 na 11.15 h, pričom žiadosť obhajcu, aby „*pre jeho pobyt mimo územia SR v čase od 21. 9. do 30. 09. 2012 úkon odložil až na 40 týždeň roku 25012 (správne má byť „2012“, pozn.) neakceptoval a zmenu termínu zaslal súd na fax obhajcu v priebehu dňa 19. 9. 2012*“.

Následne obhajca sťažovateľa poveril svojim substitučným zastúpením advokáta JUDr. J. P., čo „*oznámil súdu s opakovanou žiadosťou o vyzrozumievanie o prípadnej zmene termínu prostredníctvom substitúta*“.

Sťažovateľ pri svojom výsluchu uskutočnenom 25. septembra 2012 výslovne trval na prítomnosti svojho obhajcu, čo však sudca pre prípravné konanie neakceptoval

a procesný úkon vykonal, t. j. sťažovateľa vypočul a uznesením sp. zn. Tp 113/2012 z 25. septembra 2012 jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu zamietol a neprijal jeho písomný sľub podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Proti označenému uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť a zároveň sa domáhal, aby ním podanú sťažnosť odôvodnil jeho obhajca JUDr. L. J. (nie substitút, pozn.). Sťažovateľ doručil zápisnicu z výsluchu sťažovateľa obhajcovi 1. októbra 2012, ktorý ho v tento deň navštívil vo väzbe, pričom obhajca nasledujúci deň (2. októbra 2012) na krajskom súde zisťoval spisovú značku predmetného konania, pričom v tejto súvislosti zistil, že o sťažnosti sťažovateľa už bolo rozhodnuté, a to práve 2. októbra 2012, tak že bola zamietnutá (uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 82/2012 z 2. októbra 2012).

Sťažovateľ zastáva názor, že postupom okresného súdu, ktorý neakceptoval požiadavku jeho obhajcu na určenie iného termínu predmetného procesného úkonu v čase, keď obhajca už bude prítomný na území Slovenskej republiky, „*najmä za stavu, keď úkon z dôvodu vlastnej neprítomnosti sudca už prekladal*“, bolo neprípustným spôsobom zasiahnuté do jeho základného práva na obhajobu.

Sťažovateľ tvrdí, že ak by na jeho výsluchu bol prítomný jeho obhajca, a nie substitút, argumentácia, ktorou sudca pre prípravné konanie odôvodnil svoje rozhodnutie, by neobsahovala konštatovania, že „*napriek svojmu veku, zdraviu a potenciálu nikde nepracujem a som evidovaný na úrade práce, pretože na úrade som evidovaný iba niekoľko dní, pretože nie som odkázaný na akúkoľvek prácu, z pracovných ponúk som si vyberal a ako nezamestnaný som bol evidovaný iba preto, lebo som sa dohadoval na pracovných a mzdových podmienkach s možnými zamestnávateľmi...*

Taktiež viem, že môj zvolený obhajca mal pripravené podklady a argumenty preukazujúce nespáchanie skutkov mojou osobou, do vyšetrovacieho spisu už v tom čase boli predložené aj zistenia nasvedčujúce o možnom inom páchatelovi...“.

K neumožneniu odôvodniť sťažnosť podanú proti uzneseniu okresného súdu z 25. septembra 2012 zahlásenú sťažovateľom po jeho vyhlásení jeho obhajcovi sťažovateľ uvádza: *«Pokiaľ by zas v konaní o podanej sťažnosti bolo počkané odvolacím súdom do podania písomného odôvodnenia sťažnosti, boli by tam jednak tieto skutočnosti a verím, že by odôvodnenie neobsahovalo konštatovanie ako: „... osoba, ktorá sa zhoduje s osobou, ktorú zachytila kamera na B. ulici a o 15 minút kamera na S. ulici.“ Pretože zo spisu je zrejmé, že na S. ulici žiadna kamera nie je, ide o dve kamery okolo budovy na B. ulici a ani svedok P. nekonštatoval, že by mňa videl ísť po P. ulici, kde sa skutok stal.»*

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„... postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 113/2012 v spojení s postupom Krajského súdu Bratislava v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 82/2012 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy.“

Sťažovateľ zároveň výslovne uviedol, že „nežiada priznanie žiadneho primeraného finančného zadostučinenia ani náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ uvádza, že namietaným postupom okresného súdu v spojení s namietaným postupom krajského súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Z obsahu sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľ vo vzťahu k namietanému postupu okresného súdu a namietanému postupu krajského súdu namieta, že

1. sudca pre prípravné konanie okresného súdu neakceptoval žiadosť jeho splnomocneného obhajcu o uskutočnenie jeho výsluchu vykonávaného v súvislosti s rozhodovaním o jeho žiadosti o prepustenie z väzby v termíne navrhnutom jeho obhajcom a uskutočnil ho len za prítomnosti substitúta, pričom krajský súd sa s týmto jeho postupom stotožnil – akceptoval ho (ďalej len „prvá námietka“),

2. krajský súd rozhodol o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 25. septembra 2012 bez toho, aby bolo jeho splnomocnenému obhajcovi umožnené odôvodniť ju (ďalej len „druhá námietka“).

V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd zistil, že v e-mailovej správe zaslanej obhajcom sťažovateľa okresnému súdu 20. septembra 2012 sa uvádza: „V označenej veci som vzal na vedomie oznámenie o zmene termínu rozhodovania pred

OS BA 3 o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu obv. M. U. z dnešného dňa – 20. 09. 2012 o 10.00 hod. na 25. 09. 2012 na 11. 15 hod. pričom nakoľko konajúci sudca neakceptoval moju žiadosť o preloženie termínu v tomto prípade až na 40. týždeň, nakoľko od 21. 9. – do – 30. 09. 2012 sa ako obhajca obvineného nachádzam mimo územia SR, požiadal som svojim substituovaním kolegu – JUDr – J. P.– tel. č...

S poukazom na uvedené žiadam prípadné zmeny v termíne konania oznamovať do 30. 09. 2012 priamo jemu.

Substitučné splnomocnenie predloží pri súdnom konaní.“

Zo zápisnice z výsluchu sťažovateľa pred sudcom okresného súdu pre prípravné konanie z 25. septembra 2012 vyplýva, že po predložení substitučnej plnej moci advokátom JUDr. P. predstúpil sťažovateľ, ktorý uviedol: „ja by som najradšej trval na osobnej prítomnosti svojho obhajcu JUDr. J.

Sudca pre prípravné konanie oznámil obvinenému, že aj napriek tejto skutočnosti procesný úkon vykoná.“

II.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy namietaným postupom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže

domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti namietanému postupu okresného súdu bol sťažovateľ oprávnený podať sťažnosť (čo aj využil), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy namietaným postupom krajského súdu

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

V nadväznosti na námietky sťažovateľa ústavný súd považoval za potrebné poukázať na v predmetnej veci aplikovateľné ustanovenia zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“), ako aj Advokátskeho poriadku dostupný na internete:

[https://www.sak.sk/blox/cms/sk/sak/doc/37/42/_event/open] ako základného stavovského predpisu podrobnejšie upravujúceho práva a povinnosti advokátov pri výkone advokácie.

Podľa § 16 ods. 1 zákona o advokácii advokát sa v rámci svojho poverenia môže dať zastúpiť iným advokátom.

Podľa § 16 ods. 2 zákona o advokácii pri jednotlivých úkonoch môže advokáta zastúpiť advokátsky koncipient alebo aj iný zamestnanec advokáta.

Podľa § 16 ods. 3 zákona o advokácii zastupovanie podľa odsekov 1 a 2 nie je možné proti vôli klienta.

Podľa § 20 ods. 1 Advokátskeho poriadku poverujúci advokát, ktorý poverí svojím zastúpením iného advokáta (substitúcia), môže tak urobiť len po ich vzájomnej predchádzajúcej dohode; takéto zastúpenie nie je možné proti vôli klienta.

Podľa § 20 ods. 2 Advokátskeho poriadku poverujúci advokát je povinný písomne informovať povereného advokáta o všetkých podstatných náležitostiach veci, v ktorej má zastupovať. Iná ako písomná informácia je prípustná, len ak vec neznesie odklad, alebo ak sa poverenie odovzdá osobne. Vo vzťahu ku klientovi sa poverujúci advokát riadi ustanovením § 6 tohto poriadku.

Podľa § 20 ods. 3 Advokátskeho poriadku za riadne obstaranie substitúcie zodpovedá klientovi ním splnomocnený advokát. Splnomocnenému advokátovi zodpovedá za riadne obstaranie veci ním substitúciou poverený advokát.

V nadväznosti na citované ustanovenia zákona o advokácii a Advokátskeho poriadku ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ na úkone konanom 25. septembra 2012 nevyjadril jednoznačný nesúhlas so svojím substitučným zastupovaním v predmetnej veci.

Z citovaných ustanovení zákona o advokácii a Advokátskeho poriadku ďalej vyplýva, že splnomocnený obhajca sťažovateľa JUDr. L. J. v zmysle príslušných ustanovení zákona o advokácii (§ 16 ods. 3) a Advokátskeho poriadku (§ 20 ods. 1) by nesmel substitučne poveriť na zastupovanie iného advokáta, ak s takýmto postupom nesúhlasil jeho klient – sťažovateľ, v opačnom prípade by konal v rozpore so stavovskými predpismi.

Pokiaľ splnomocnený obhajca sťažovateľa disponoval podkladmi a argumentmi preukazujúcimi nevinu sťažovateľa, resp. podkladmi a argumentmi, ktoré by vyvracali dôvodnosť väzobného stíhania sťažovateľa, bolo jeho povinnosťou s týmito oboznámiť jeho substitúta. V prípade, že splnomocnený obhajca síce substitúta s týmito okolnosťami oboznámil, a tento ich napriek tomu v konaní nepredniesol, a teda vec riadne neobstaral, zodpovedá substitúciou poverený advokát splnomocnenému obhajcovi.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti za situácie, keď splnomocnený obhajca prostredníctvom citovanej e-mailovej správy okresnému súdu oznámil, že ho pri výsluchu sťažovateľa bude zastupovať jeho substitút, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať vykonanie výsluchu sťažovateľa v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu okresným súdom z ústavného hľadiska za neakceptovateľné, a teda ani za taký postup, ktorým mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na obhajobu (prvá námietka). V takomto prípade ani postup krajského súdu, ktorý takýto postup okresného súdu pri svojom rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 25. septembra 2012 odobril (akceptoval), nemožno považovať za postup, ktorý by bol nezlučiteľný so základným právom na obhajobu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd považuje prvú námietku sťažovateľa za zjavne neopodstatnenú.

Rovnako považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú aj druhú námietku sťažovateľa, v zmysle ktorej krajský súd postupoval v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tpo 82/2012 v rozpore s jeho základným právom na obhajobu, keď urýchlene rozhodol o jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu z 25. septembra 2012 bez toho, aby umožnil jeho splnomocnenému obhajcovi sťažnosť odôvodniť.

Z Trestného poriadku (§ 2 ods. 6), ako aj judikatúry ústavného súdu vyplýva požiadavka, aby orgány činné v trestnom konaní a súde vybavovali a rozhodovali väzobné veci prednostne a urýchlene. Z tejto skutočnosti bol splnomocnený obhajca sťažovateľa povinný vychádzať. Preto za situácie, keď substitučne poveril na zastupovanie svojho kolegu advokáta vo veci sťažovateľa z dôvodu svojej neprítomnosti, bolo jeho povinnosťou poveriť ho aj na spísanie odôvodnenia prípadnej sťažnosti sťažovateľa proti zamietavému rozhodnutiu okresného súdu o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobody tak, aby táto mohla byť riadne a včas odôvodnená. Zo sťažnosti nevyplýva, či si splnomocnený obhajca sťažovateľa túto povinnosť splnil. Ak tak neurobil, nemôže za nesplnenie tejto povinnosti „obviňovať“ krajský súd, pričom to isté platí aj pre prípad, že substitút bol na odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa splnomocnený a napriek tomu ju neodôvodnil. Navyše, splnomocnený obhajca sťažovateľa bol (mal byť) mimo územia Slovenskej republiky do 30. septembra 2012 (tento deň pripadol na nedeľu, pozn.), preto mal možnosť si od svojho substitúta zabezpečiť ihneď 1. októbra 2012 zápisnicu z výsluchu sťažovateľa vykonaného 25. septembra 2012, ktorej súčasťou bolo aj plné znenie odôvodnenia uznesenia okresného súdu z 25. septembra 2012, a na tomto základe sťažnosť sťažovateľa bezodkladne odôvodniť a ešte toho istého dňa – 1. októbra 2012 (t. j. pred rozhodnutím krajského súdu) odôvodnenie doručiť krajskému súdu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd zároveň považoval za potrebné zdôrazniť, že nemožno účinne namietať porušenie základného práva sťažovateľa na obhajobu takým postupom krajského súdu, ktorým tento v súlade s Trestným poriadkom a judikatúrou ústavného súdu rozhodol vo väzobnej veci sťažovateľa prednostne a urýchlene.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2013